

Guia docent

Identificació de l'assignatura

Assignatura / Grup	21129 - Pensament Geogràfic / 1
Titulació	Grau de Geografia - Quart curs
Crèdits	6
Període d'impartició	Segon semestre
Idioma d'impartició	Català

Professors

Professor/a	Horari d'atenció als alumnes					
	Hora d'inici	Hora de fi	Dia	Data d'inici	Data de fi	Despatx / Edifici
Antoni Ginard Bujosa <i>Responsable</i> antoni.ginard@uib.es	12:00	13:30	Dimarts	09/09/2019	19/12/2019	Despatx 48 Edifici Beatriu de Pinós
	12:00	13:30	Dilluns	17/02/2020	29/05/2020	Despatx 48 Edifici Beatriu de Pinós

Contextualització

L'assignatura Pensament Geogràfic, del quart curs del Títol de Grau en Geografia, està inclosa en el mòdul de Suport i en la matèria Entorn.

L'assignatura Pensament Geogràfic està destinada a l'estudi de l'evolució epistemològica de la ciència geogràfica, per conèixer els diferents enfocaments de la disciplina i el seu procés històric de construcció en el panorama de l'evolució de les ciències naturals i socials.

D'acord amb els objectius generals del Títol de Grau en Geografia, l'assignatura Pensament Geogràfic s'ha de fonamentar en els criteris següents:

1. Assegurar una formació generalista i de caràcter integrat sobre els continguts fonamentals dels diversos àmbits temàtics de la Geografia, el seu desenvolupament epistemològic i els seus mètodes d'investigació.
2. Capacitar per a l'aplicació dels coneixements teòrics, metodològics i instrumentals a l'anàlisi integrada i a la interpretació de processos i problemes espacials, així com a l'elaboració de diagnòstics territorials.
3. Interpretar la diversitat i la complexitat dels espais geogràfics (llocs, regions i localitzacions) i comprendre les interrelacions existents entre els fenòmens de naturalesa mediambiental amb altres de tipus econòmic, social i cultural.
7. Garantir l'adquisició d'habilitats d'interpretació, argumentació i comunicació dels coneixements geogràfics i del seu paper en la millora de la qualitat de vida i del desenvolupament de la humanitat.

Guia docent

8. Assegurar els coneixements necessaris per a l'ensenyament de la geografia en els estudis secundaris, sense detriment de la formació complementària que es fixi legalment.

Requisits

Essencials

L'assignatura s'imparteix en català

Competències

Específiques

- * CE1 - Adquirir un coneixement de llengua anglesa per, en un nivell mitjà, comprendre, parlar i escriure en l'esmentat idioma de forma que garanteixi la comprensió, expressió i aplicació de la terminologia específica de la ciència geogràfica en els principals camps professionals de la disciplina.
- * CE2 - Adquirir un coneixement bàsic i comprensiu de la relació entre els diversos enfocaments de la disciplina, inclosos els relacionats amb els camps epistemològics més amplis de les ciències naturals, les ciències econòmiques i jurídiques i les humanitats.
- * CE3 - Aplicar el coneixement de les formes en què l'organització social i territorial de les societats influeix en l'aprofitament dels seus recursos, l'ocupació humana del territori, la mobilitat de la població i la diversificació funcional de l'espai.

Genèriques

- * CG1 - Ser capaç de conceptualitzar patrons, processos, interaccions i canvis en el món físic i a l'entorn humà, entesos ambdós com un sistema dins d'una àmplia gamma d'escala espacial.
- * CG2 - Adquirir una consciència crítica de la importància de l'escala temporal en processos físics, humans i en les seves interaccions i en com aquests operen a escala local, regional i mundial.
- * CG4 - Demostrar coneixement i comprensió crítica de les diverses formes de representació dels entorns humans i físics, així com aconseguir el domini de la tecnologia associada amb l'adquisició i l'anàlisi de dades geogràfiques, tals com mètodes estadístics, de laboratori, d'anàlisis quantitatives, aplicacions informàtiques i teledetecció.

Bàsiques

- * Podeu consultar les competències bàsiques que l'estudiant ha d'haver assolit en acabar el grau a l'adreça següent: http://estudis.uib.cat/ca/grau/comp_basiques/

Continguts

Continguts temàtics

- Temari. Continguts teòrics
1.- Introducció general.

Guia docent

- 2.- Dels orígens de la Geografia fins a la ciència moderna.
 - 2.1.- Els orígens del Pensament Geogràfic.
 - 2.2.- La Ciència moderna i la Geografia dels segles XVII a XIX.
 - 2.3.- Els pares de la Geografia moderna.
- 3.- La institucionalització de la Geografia.
 - 3.1.- El naixement de les comunitats científiques.
 - 3.2.- Les estratègies de la comunitat científica dels geògrafs.
- 4.- Del Positivisme al Possibilisme.
 - 4.1.- Positivisme, Evolucionisme i Pensament Geogràfic.
 - 4.2.- L'Historicisme i la Geografia Idiogràfica.
 - 4.3.- Possibilisme i Geografia Regional.
- 5.- El pensament contemporani i la Nova Geografia.
 - 5.1.- Neopositivisme i Geografia.
 - 5.2.- La Geografia Teòrica i Quantitativa.
- 6.- Les Geografies crítiques i els nous enfocaments.
 - 6.1.- Les Geografies Radicals i Alternatives. La Geografia Marxista.
 - 6.2.- La Geografia del Comportament i de la Percepció
 - 6.3.- La Geografia Humanista. La Geografia del Gènere. La Geografia postmoderna.
- 7.- L'evolució recent del Pensament Geogràfic.
- 8.- Els horitzons de la Geografia.

Metodologia docent

Activitats de treball presencial (1,8 crèdits, 45 hores)

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció	Hores
Classes teòriques		Grup gran (G)	Exposició i desenvolupament dels continguts temàtics	15
Seminaris i tallers		Grup mitjà (M)	Lectures, comentaris de text, exposicions, ampliacions, etc.	7
Classes pràctiques		Grup mitjà (M)	Preparació de temes específics	7
Tutories ECTS		Grup petit (P)	Tutorització	2
Avaluació		Grup gran (G)	Avaluació mitjançant prova escrita	2
Altres		Grup gran (G)	Sortides de camp	12

A començament del semestre hi haurà a disposició dels estudiants el cronograma de l'assignatura a través de la plataforma UIBdigital. Aquest cronograma inclourà almenys les dates en què es faran les proves d'avaluació contínua i les dates de lliurament dels treballs. A més, el professor o la professora informará els estudiants si el pla de treball de l'assignatura es durà a terme a través del cronograma o per una altra via, inclosa la plataforma Aula digital.

Guia docent

Activitats de treball no presencial (4,2 crèdits, 105 hores)

Modalitat	Nom	Descripció	Hores
Estudi i treball autònom individual		Treball de l'alumne	105

Riscs específics i mesures de protecció

Les activitats d'aprenentatge d'aquesta assignatura no comporten riscos específics per a la seguretat i salut dels alumnes i, per tant, no cal adoptar mesures de protecció especials.

Avaluació de l'aprenentatge dels estudiants

Lliurament dels treballs de curs de l'assignatura:

L'alumnat ha de lliurar els treballs de curs, abans de la data límit, en dos formats diferents:

- una còpia impresa en suport de paper per a la seva revisió
- una còpia en suport informàtic, lliurada al lloc de campus extens que s'indiqui, amb les especificacions que corresponguin, per tal de permetre l'aplicació del programa *Turnitin*.

Les/els alumnes hauran d'aprovar totes les modalitats de les activitats que siguin recuperables per poder aprovar en l'avaluació global de l'assignatura.

S'efectuarà el control del seguiment de totes les activitats de treball presencial, tenint en compte l'assistència, l'actitud i la participació per part de l'alumnat.

Les/els alumnes hauran d'assistir a un mínim d'un 70% de les activitats presencials.

S'efectuaran un mínim de dues sortides de camp. L'assistència a les sortides és obligatòria i no recuperable. Les/els alumnes que hagin fet la sortida podran optar a la recuperació de la memòria o exercici pràctic vinculat.

Per a la presentació dels informes o memòries de pràctiques a realitzar per part de l'alumnat s'aplicaran els criteris següents:

- Han de ser els informes o memòries de pràctiques del curs vigent.
- El lliurament s'ha de fer en el termini que es fixi en cada cas, com a màxim abans de la realització de l'exercici d'avaluació de la prova escrita. No s'admetrà cap lliurament fet amb posterioritat als terminis fixats ni el lliurament parcial o incomplet.
- Les memòries i les pràctiques són exercicis de caràcter individual i personal. Els possibles treballs en grup seran objecte d'un seguiment amb criteris específics.
- S'especificaran els criteris a seguir per a la presentació formal, normalment en un únic dossier i en suport de paper i mecanografiat.
- S'avaluaran els continguts, la presentació formal, la correcció i la coherència i l'adequació de la redacció, en funció dels criteris formals i metodològics que corresponguin a cada un dels exercicis.

Guia docent

A més, en aquesta assignatura pot ser que s'hi computin activitats culturals i formatives que s'organitzin a la UIB durant el curs acadèmic i que tinguin relació amb l'assignatura.

Frau en elements d'avaluació

D'acord amb l'article 33 del Reglament acadèmic, "amb independència del procediment disciplinari que es pugui seguir contra l'estudiant infractor, la realització demostradorament fraudulenta d'alguns dels elements d'avaluació inclosos en guies docents de les assignatures comportarà, a criteri del professor, una menysvaloració en la seva qualificació que pot suposar la qualificació de «suspens 0» a l'avaluació anual de l'assignatura".

Classes teòriques

Modalitat	Classes teòriques
Tècnica	Tècniques d'observació (no recuperable)
Descripció	Exposició i desenvolupament dels continguts temàtics
Criteris d'avaluació	Control del seguiment d'activitats presencials, assistència, actitud i participació.

Percentatge de la qualificació final: 5%

Seminaris i tallers

Modalitat	Seminaris i tallers
Tècnica	Informes o memòries de pràctiques (recuperable)
Descripció	Lectures, comentaris de text, exposicions, ampliacions, etc.
Criteris d'avaluació	Control del seguiment d'activitats presencials, assistència, execució i presentació dels exercicis.

Percentatge de la qualificació final: 20%

Classes pràctiques

Modalitat	Classes pràctiques
Tècnica	Informes o memòries de pràctiques (recuperable)
Descripció	Preparació de temes específics
Criteris d'avaluació	Control del seguiment d'activitats presencials, assistència, execució i presentació dels exercicis.

Percentatge de la qualificació final: 20%

Tutories ECTS

Modalitat	Tutories ECTS
Tècnica	Tècniques d'observació (no recuperable)
Descripció	Tutorització
Criteris d'avaluació	

Percentatge de la qualificació final: 0%

Guia docent

Avaluació

Modalitat	Avaluació
Tècnica	Proves objectives (recuperable)
Descripció	Avaluació mitjançant prova escrita
Criteris d'avaluació	Prova escrita, a final de curs. Avaluació del grau de coneixement, correcció i capacitat d'exposició i adequació de les respostes a les qüestions plantejades.

Percentatge de la qualificació final: 50%

Altres

Modalitat	Altres
Tècnica	Informes o memòries de pràctiques (no recuperable)
Descripció	Sortides de camp
Criteris d'avaluació	Control del seguiment d'activitats presencials, assistència, execució i presentació dels exercicis.

Percentatge de la qualificació final: 5%

Recursos, bibliografia i documentació complementària

Per a l'assignatura Pensament Geogràfic no es disposa d'una obra única, convenientment actualitzada, que pugui rebre la consideració de manual de referència que abasti la totalitat dels continguts temàtics. Durant el curs es durà a terme l'actualització de dades i s'efectuaran indicacions i orientacions sobre la bibliografia, els recursos i la documentació complementària, així com l'aportació de bibliografia, recursos i materials sobre aspectes específics.

Bibliografia bàsica

- CAPEL, H. (1981) *Filosofia y Ciencia en la Geografía contemporánea*. Barcelona: Barcanova.
HARVEY, D. (1983) *Teorías, leyes y modelos en Geografía*. Madrid: Alianza Editorial.
ORTEGA VALCÁRCEL, J. (2000) *Los horizontes de la Geografía. Teoría de la Geografía*. Barcelona: Ariel.
UNWIN, T. (1995) *El lugar de la Geografía*. Madrid: Cátedra.
VILÀ VALENTÍ, J. (1983) *Introducción al estudio teórico de la Geografía*. Barcelona: Ariel.

Bibliografia complementària

- BOSQUE MAUREL, J. (1983) "Geografía, Historia y Geografía Histórica". *Estudios Geográficos*.
BUTTIMER, A. (1979) "Le temps, l'espace et le monde vécu". *L'espace géographique*, 4, 243-254.
CAPEL, H. (1976) "La Geografía española tras la guerra civil". *Geocrítica*, 1.
CAPEL, H. (1977) "Institucionalización de la Geografía y estrategias de la comunidad científica de los geógrafos". *Geocrítica*, 8/9.
CLAVAL, P. (1973) *Evolución de la Geografía Humana*. Barcelona: Oikos-Tau.
CLAVAL, P. (1979) *La nueva Geografía*. Barcelona: Oikos-Tau.
CLAVAL, P. (2001) *Épistémologie de la Géographie*. París: Nathan-Université.
DEAR, M. J. (1990) "Postmodern geographies". *Annals of American Geographers*, 80, 649-664.
ESTÉBANEZ, J (1982) *Tendencias y problemática actual de la Geografía*. Madrid: Cincel.
GARCÍA BALLESTEROS, A. (Coord.) (1986) *Teoría y práctica de la Geografía*. Madrid: Alhambra Universidad.
GARCÍA RAMON, M. D. (1985) *Teoría y método en la Geografía Humana anglosajona*. Barcelona: Ariel.

Guia docent

- GÓMEZ MENDOZA, J.; MUÑOZ, J.; ORTEGA, N. (1982) El pensamiento geográfico. Madrid: Alianza Editorial.
- GOULD, P. (1987) "Pensamientos sobre la Geografía". Geocrítica, 68.
- GREGORY, D. (1984) Ideología, ciencia y Geografía Humana. Barcelona: Oikos-Tau.
- HAGGET, P. (1995) The Geographer's art. Londres: Blackwell.
- HARVEY, D. (2003) Espacios de esperanza. Madrid: Akal.
- JOHNSTON, R. J.; CLAVAL, P. (1986) La Geografía actual. Geógrafos y tendencias. Barcelona: Ariel.
- KAPUSCINSKI, R. (2006) Viatges amb Heròdot. Barcelona: Empúries.
- LACOSTE, Y. (1977) La Geografía: un arma para la guerra. Barcelona: Anagrama.
- MATTSON, K. (1978) "Una introducción a la Geografía radical". Geocrítica, 13.
- NOGUÉ FONT, J. (1985) "Un mètode de treball humanista". Documents d'Anàlisi Geogràfica, 6, 67-80.
- ORTEGA CANTERO, N. (1987) Geografía y Cultura. Madrid: Alianza Editorial.
- QUAINI, M. (1982) Marxismo y Geografía. Barcelona: Oikos-Tau.
- PEET, R. (Ed.) (1977) Radical geography: alternative viewpoints on contemporary social issues. Londres: Methuen.
- PEET, R. (1998) Modern Geographical Thought. Oxford: Blackwell Publishers.
- SANTOS, M. (1990) Por una geografía nueva. Madrid: Espasa Calpe.
- SCHAEFER, F. K. (1971) Excepcionalismo en Geografía. Barcelona: Univ. de Barcelona.
- SOJA, E. W. (2000) Postmetropolis : Critical Studies of Cities and Regions. Oxford: Basil Blackwell.
- STODDART, D. R. (1982) "¿Paradigmas en Geografía?". Geocrítica, 40.
- TUAN, YI-FU (2007) Topofilia. Barcelona: Melusina.
- VARENIO, B. (1974) Geografía General. Barcelona: Univ. Barcelona.

Altres recursos

- Grupo de trabajo de Historia del Pensamiento Geográfico (Asociación de Geógrafos Españoles): www.agepensamiento.es
- Grup "Geocrítica" de la Universitat de Barcelona: www.ub.es/geocrit/menu.htm